

Amy L. Eva

Jak nevyhořet jako učitel

52 aktivit pro duševní odolnost

Překlad Denisa Štrbová

978-80-262-2339-9, brož., 248 s., 399 Kč

V TOMTO INSPIRATIVNÍM PRŮVODCI NAJDETE SPOUSTU NÁPADŮ PRO VLASTNÍ SEBEROZVOJ I PRO PRÁCI S DĚTMI VE TŘÍDĚ.

Kniha učitele provází a pomáhá mu vybudovat si psychickou odolnost, posílit emoční stálost a čelit každodenním školním výzvám. Pokud pracujete s dětmi, největší výzvy vás čekají ve třídě. Vaši žáci mají možná poruchy učení, někteří jsou hyperaktivní, jiní se nesoustředí. Můžete se setkat i s dětmi, které jsou úzkostné, mají psychické problémy či zažily traumatickou událost. Nezapomínejme také na žáky s problematickým chováním. To vše na vás klade velké nároky.

INSPIRACE PRO UČITELE:

Formativní hodnocení
ve výuce
Na naší škole nám záleží

Amy L. Eva

je ředitelkou Greater Good Science Center na Kalifornské univerzitě v Berkeley. Jako školní psycholožka a vzdělávatelka pedagogů s mnohaletou zkušeností s prací ve třídě píše o duševní pohodě učitelů a jejich psychické odolnosti.

Jaroslava Ševčíková

Wellbeing ve škole, škola v pohodě

978-80-262-2328-3, brož., 224 s., 379 Kč

Wellbeing, jehož koncept přebírá i nově revidovaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, přichází do škol jako všeobecná pohoda jedince i společenství každé třídy a celé školní komunity. Jak mu ale porozumí učitelé a žáci? Jak s ním budou pracovat?

Wellbeing má být součástí života školy jako stav každodenní atmosféry, dlouhodobého klimatu, ale i jako učivo v rámci výchovně-vzdělávacího procesu, které se bude prolínat ve formě průřezového tématu mnoha vzdělávacími oblastmi. Monografie rozebírá aspekty wellbeingu ve školním prostředí a nabízí velké množství praktických rad, aplikací do vyučování a námětů pro práci se třídou. Může být inspirací pro školy při zpracovávání nových školních vzdělávacích programů po tzv. velkých revizích, ale i pro konkrétní učitele, kteří hledají inspiraci či zpracované metodiky, jak předložit téma wellbeingu ve výchovně-vzdělávacím procesu i konkrétní výuce žákům.

PRO UČITELE:

Typologie osobnosti u dětí

Jak učit finanční gramotnost?

PhDr. Jaroslava Ševčíková, Ph.D.,

je dlouholetá praktikující učitelka a zároveň akademická pracovnice Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, zabývající se problematikou didaktiky, teorie a praxe vyučování, výuky a učení žáků. V rámci dlouholetých aplikovaných výzkumů se zabývá problematikou vnímané kvality života aktérů školní výuky.

Může se žák realizovat a participovat na dění?

Žák nechce být jen loutkou, to vyplynulo z výzkumu jako hlavní potřeba žáka při budování pocitu sounáležitosti. Není to tak, že by vedení školy a učitelé pro žáky vše připravili a žáci se podílet nemohli. Naopak. Žáci mohou měnit prostředí kolem sebe, nejen vztahy a své chování, ale i hmotné okolí. Generovat pořádek, čistotu, výzdobu podle svých nároků, měnit organizační schémata, spolupodílet se na pravidlech.

Nástrojem jsou jednak třídnické hodiny, které by neměly být jen formálním hodnocením chování třídy a žáků ze strany učitele, ale také vzájemného hodnocení žáků mezi sebou. Otázky typu: Co jsem udělal pro ostatní? Co jsem udělal pro pohodu třídy, pro radost ze setkávání? Jak se podílím na příjemné atmosféře třídy, školy...? by se měly stát součástí každé třídnické hodiny. Žákovo přemýšlení (ale ideálně i myšlení každého učitele) o škole by se mělo přenést z uvažování: JÁ v této skupině k MY jsme společenství.

Je žák společenstvím oceňován?

Každý člověk potřebuje ocenění. Pomáhá mu to ujasnit si vlastní hodnotu. V rámci začlenění do společenství jde o ocenění globální, ve významu: Je dobře, že jsi tu s námi, že spolupvytváříš naše společenství. Máš pro nás hodnotu. Jsi cenným členem.

Než dospěje žák k tomu, že bude schopen sebehodnocení, potřebuje slyšet hodnocení zevně, a to nejen to kladné. Hodnocení totiž musí být spravedlivé. Aby bylo spravedlivé v očích každého, kdo je hodnocen, je nutné, aby probíhalo podle jasných a srozumitelných kritérií. Žák má vědět, co bude hodnoceno a oceňováno, aby měl šanci kladného hodnocení dosáhnout.

Oceňování se týká jak chování, tak i průběhu a výsledků učení a vzdělávání. Globální ocenění jedince je nutné držet v rovině: Jsi platný

a cenný člen našeho učícího se společenství. A je na učiteli, aby to dával žákům najevo (a na vedení škol je, aby to dávalo najevo každému z učitelů).

Učitelé si často myslí, že zásady ideálního chování by žáci měli mít někde v sobě, už z domova. Ale děti přicházejí do školy z různého rodinného zázemí, jsou vychovávány různými výchovnými styly, a navíc zkoušejí a prověřují systém. Proto je ideální stanovit pravidla chování ve společenství školy a třídy, zopakovat si je, definovat je a pak je pravidelně hodnotit.

Výsledky učení ve školách hodnoceny jsou. Probíhá o tom bouřlivá diskuse. Jak žáky hodnotit, jak ocenit jejich učební výkony? Známkovat, hodnotit slovně, nehodnotit vůbec? Šetřit jejich city a sebehodnocení a sdělovat jen pozitivní hodnocení a to kritické zatajit, nebo hodnotit spravedlivě padni komu padni?

Výhodou učícího se společenství ve škole je, že se žáci v relativně bezpečném prostředí mohou učit přijímat hodnocení svého chování i učebních výkonů a na základě toho si utvářet představu o své ceně pro sebe i společenství v daný okamžik. Důležité je ono „v daný okamžik“ – žák by měl vědět a mělo by mu být učitelem i rodiči stále připomínáno, že je v jeho silách hodnocení chování i výkonu změnit. Nejde o hodnocení jeho osobnosti, ale o hodnocení okamžitého, dílčího výkonu.

Regulérní a přijaté hodnocení (ocenění) výkonu jedinci ukazuje, jak na tom je v porovnání s požadavky. Pokud je hodnocení kritické, vytýkající, ale podle pravidel, jedinec je schopen ho přijmout. Je to pro něj červený semafor, stopka, informace, že tudy k úspěchu a pozitivnímu ocenění nedejde. Pokud je mu zároveň naznačena cesta, jak se zasloužit o hodnocení pozitivnější, lepší, tedy jak svůj výkon opravit, napravit, zkvalitnit, pak jde přesně o to vhodné učení.

